

Høring – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft

Jeg, og et flertall av Norges befolkning, er opptatt av at «vår generasjon» og våre barn og barnebarn skal få oppleve naturområder uten menneskelige inngrep og industrielt preg. FN's naturpanel sier at den største trusselen mot naturens mangfold er at stadig nye areal bygges ned. Norge har mye areal som støtter anbefalingene fra naturpanelet, men dette er under sterkt press. Særlig er vår unike kystnatur under sterkt press fra industri og interesser som for alvor mener at verdens klimautfordringer kan løses med stadig flere og større vindkraftanlegg. Disse er enormt arealkrevende og etterlater en ørken av i stykker skutte norske fjell og opprinnelige naturtyper og vegetasjon overdekket med stein fra utallige sprengninger. Det er ingenting GRØNT i dette skifte. Det eneste som er, eller var, grønt er den naturen som er sprengt vekk eller dekt med stein fra alle fjellsprengningene.

Det er den grønne og opprinnelige naturen som produserer, og beiteland og skog som er i stand til å binde karbon og gjennom det begrense utslipp av CO₂ til atmosfæren.

NVE har på bestilling lagt fram forslag til en rammeplan for vindkraft som peker på 13 områder som de anser for godt egnet til utbygging av vindkraft. Sammen med allerede utbygde anlegg og gitte – ikke utbygde konsesjoner – danner de et sammenhengende belte av vindindustrianlegg langs hele kysten vår og på flere innlandslokaliteter.

Jeg er imot etablering av vindkraftanlegg og mener at det er godt vitenskapelig belegg for at satsing på vindkraft som et middel i «klimakampen» er et gedigent feilspor. Norges potensielle bidrag av elektrisk energi produsert med vind vil bare dekke promiller av Europas behov for «ren» energi som erstatning for energi produsert med fossilt brensel.

I det følgende vil jeg peke på en rekke punkter som summarisk argumenterer mot utviklingen som er i gang, og som forslag til rammeplan for vindkraft legger opp til skal fortsette.

1. Vindkraftanlegg legger beslag på store arealer som blir uproduktive i en biologisk sammenheng. Store arealer som blir nedbygd er også myr, og når vi «tar hull» på myra, frigis store mengder karbon i form av metan som er lagret i myra. Dette har en negativ klimaeffekt.
2. Vindkraftanlegg sprer mikroplast til naturen. Rotorene begynner å slites ned straks de settes i drift. Slitasjen skaper små plastpartikler som spres i nærområdet og til vann og vassdrag. Mikroplasten er et enormt problem når det går inn i næringskjeder og fortrenger naturlig biologisk materiale. Planter, fisk og dyr vokser ikke særlig godt på plast. Når rotorene er utslitt og skal skiftes fins det ingen gjenvinningsmetode – de kan bare graves ned. Det er også arealkrevende og en potensiell forurensningskilde. Havari av vindturbiner eller lekkasjer skaper oljeforurensning til natur, vann og vassdrag og til drikkevann.

3. Vindkraftanlegg er en trussel mot fugler og insekter som blir drept i store mengder av de svære propellene. Det biologiske mangfoldet trues. Insektene er livsviktig for vår matproduksjon og som mat for andre arter i næringskjedene.
Vi har en endemisk art – smølalirypa – som er i sterkt truet pga. at leveområdet blir borte ved industrialisering av natur på Smøla, Hitra og Frøya. Flere sårbare plante-, dyre- og fuglearter (rødlistearter) er truet fordi leveområdene blir borte eller sterkt forstyrres.
4. I Norge er vi opptatt av å tiltrekke oss flere turister. Hva vil turistene oppleve? Jo, urørt «vill» natur. Vår natur er unik og ettertraktet. Her kan vi plukke bær fra lyngen, eller drikke vann rett fra fjellbekken.
Turistene vil ikke lenger reise til høykostlandet Norge for å se vindturbiner rundt hele horisonten. Norge, og særlig distriktene, vil tape inntekter som gjorde det mulig å bo og ha et godt og aktivt liv over hele landet.
5. Norge har nok ren elektrisk kraft i overskuelig framtid. Potensialet i effektivisering av vannkraftanleggene er større enn det som utbygging av vindkraft realistisk kan gi.
Effektivisering av vannkraftanlegg gir minimale virkninger på naturen. Norge kan i forsvinnende liten grad dekke opp for Europas økende energibehov. Vårt bidrag fra vind- og vannkraft dekker bare promiller av Europas forbruk/forbruksøkning.
6. Vind- og vannkraft må få like produksjonsmessig konkurransevilkår.
Skattemessig likebehandling!
Dette vil gjøre det lønnsomt å effektivisere vannkraftanlegg og øke vår produksjonen av ren kraft for å dekke innenlands behov.
7. Staten har innført såkalte «grønne sertifikater» som en subsidieordning til utbygger av vindkraft og bidrar sterkt til å gjøre utbyggingen lønnsom for utbygger. Dette betales av norske forbrukere over nettleien og bidrar til økt kraftpris her i Norge uten at vi får noen som helst fordel av det.
8. Europeiske land og store utenlandske kraftselskap kjøper opp norske vindkraftanlegg (s.k. grønn kraft) som er ferdig prosjektert for å gi seg selv et alibi for at de fortsatt bruker kull- og atomkraft til å dekke sitt stadig økende forbruk. Norge må eksportere vannkraft for det er den som er stabil og kan reguleres i forhold til etterspørsel. Vindkraft er ustabil kraft – det blåser ikke konstant og jevnt! Norsk natur har blitt en salgsvare som noen tjener gode penger på, og de som tjener er ikke de som eier naturen = det norske folk.
9. I strid med grunnloven har den norske regjering med Stortingets velsignelse, gitt fra oss råderetten over våre naturressurser/energiressurser ved sin tilslutning til ACER. Vi må ta tilbake råderetten over våre naturressurser. Det er ingen mening i at andre stater skal bestemme over vår energiproduksjon.
10. I Norge aksepteres langt kortere avstand mellom vindturbiner og boliger/bebyggelse enn ellers i Europa. Folk som bor eller må oppholde seg i nærheten av vindkraftanlegg blir alvorlig plaget og syke: Visuell effekt, lyd, infralyd, iskast og skyggekast virker svært negativt på folks helse. Infralyd medfører en reel helsefare ved negativ innvirkning på hjertefunksjon hos mennesker som blir eksponert. Effektene er tilnærmet den samme på dyr som må oppholde seg i nærheten av slike anlegg. Det er en rekke eksempler rundt allerede igangsatte

vindkraftanlegg at folk ikke «orker» å bli boende i heimene sine, og flytter. Dyr vil også i noen grad trekke unna, men leveområdene begrenses.

11. Norges urbefolkning, samene, har sine rettigheter nedfelt i ILO-konvensjoner og norsk lov – retten til land og vann. På tross av dette planlegges å bygge, og bygges, flere vindkraftanlegg innenfor beiteland for tamrein eller på/i umiddelbar nærhet til trekkveier. Slike vindkraftanlegg er en direkte trussel mot samenes reindrift (næring) og kultur. Rein er dessuten et beitedyr som utnytter utmarksressurser som ikke noe annet beitedyr kan, og produserer kjøtt av høy ernæringsmessig kvalitet. Reinkjøtt er sunt! Reinen skygger også unna områder med vindkraftanlegg og dermed reduseres tilgjengelige beiteområder. Følgen er at familier må oppgi sin næring og kultur og slutte med reindrift.
12. På grunn av de negative sidene ved vindkraftanlegg, reduseres verdien på folks boliger i nærheten av anleggene og fører til store økonomiske tap for folk som ikke holder ut å bli boende der!
13. Prosessen fra valg av utbyggingsområde, kontakt med grunneiere, søknadsprosessen og konsesjonsbehandlingen har vært og er svært kritikkverdig. Svært mye av forarbeidene har foregått uten at kommuner og folk flest har hatt noen kjennskap til at det jobbes med å etablere et vindkraftverk i deres område. Energilovgivningen «trumfer» vanlige saksbehandlingsregler f. eks. i plan- og bygningslov. «Sterke» argument for å gi konsesjon har vært: «Fordelene overgår ulempene» og at det blir satt inn «avbøtende tiltak». Det har i liten grad blitt utarbeidet konsekvensanalyser av faginstanser, eller konsekvensanalysene er blitt tatt svært lite hensyn til. F. eks. har Miljødirektoratet frarådd utbygging i flere områder pga. sårbare eller truede arter eller naturforhold, men på tross av dette er konsesjon gitt. I mange prosjekter som bygges ut nå, har det gått lang tid fra konsesjon er gitt til utbygging. På den tiden har det kommet til ny viten og innsikt i skadeomfang uten at det blir tatt hensyn til i gjennomføringen av prosjektet. Lokale hensyn, engasjement eller lokaldemokrati blir overkjørt av storsamfunnet. Anleggsvirksomheten pågår for fullt i yngleperioden for dyr og fugler. Alle arter er fredet i denne tida, men de lovparagrafene gjelder tydeligvis ikke ved bygging av vindkraftanlegg.
14. En rammeplan for utbygging av vindkraft er en så stor og om-seg-gripende sak for Norge som nasjon og befolkningen at den må behandles av Stortinget. En lang rekke kommuner og regioner her uttalt seg, og disse uttalelsene må det legges avgjørende vekt på. Aller helst burde Norge være så framsynt at Stortinget vedtok å stanse all vindkraftutbygging, både nye prosjekter og gitte – ikke ferdigbygde prosjekter.

Klimautfordringene må vi løse på andre måter, og vi må begynne nå!

Inderøy, 30.09.2019

Kjell Arne Furunes

